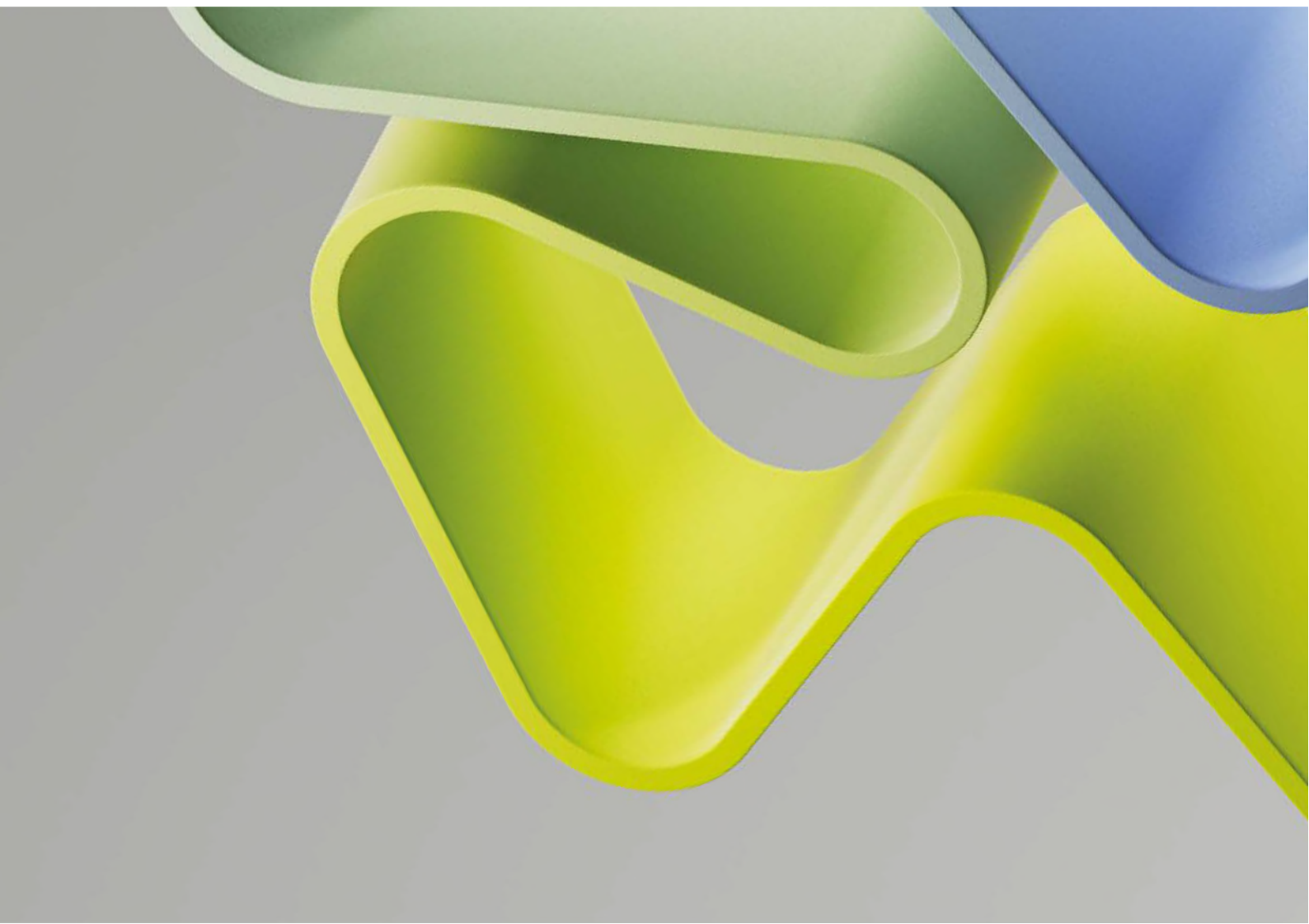

Årsrapport 2024 for forsknings- institutter omfattet av retningslinjer for statlig grunnbevilgning

Innholdsfortegnelse

Forord	4
Del 1: Utvalgte data for samtlige arenaer	5
1.1 Innledning	5
Om denne rapporten	5
Om instituttenes arenatilhørighet	5
1.2 Grunnbevilgning tildelt for 2024 og 2023	6
1.3 Tidsserier for perioden 2015-2024	7
Inntektskilder	7
Inntekter fra oppdrag og bidrag	11
Inntekter fra EU-institusjoner	14
Årsverk	15
Grunnbevilgning som andel av driftsinntektene	17
Grunnbevilgning per forskerårsverk	17
Driftsresultat	18

Del 2: Instituttenes egenrapportering	20
2.1 Hva instituttene er bedt om å rapportere på	20
2.2 Nøkkeltallene kan lastes ned fra Forskningsrådets nettside	20
2.3 Stipendiatstillinger finansiert av STIPINST-ordningen	20

Vedlegg til del 2:	21
1. Egenrapportering fra miljøinstituttene	21
2. Egenrapportering fra primærnæringsinstituttene	21
3. Egenrapportering fra de samfunnsvitenskapelige instituttene	21
4. Egenrapportering fra de teknisk-industrielle instituttene	21

Forord

Forskningsrådet har i år valgt et litt annet format enn tidligere for årsrapporteringen for institutter omfattet av retningslinjer for statlig grunnbevilgning. Inntil i fjor skrev vi fire årsrapporter, én for hver arena (der de to primærinstitutt-arenaene var slått sammen). I år har vi i stedet valgt å skrive én felles rapport for samtlige arenaer. Denne har to deler. Del 1 presenterer utvalgte data for samtlige arenaer. Del 2 inneholder fire vedlegg, et for hver arena. Disse inneholder kortfattet informasjon om hvert enkelt institutt sammen med deres rapportering på bruk av grunnbevilgning.

Del 1 presenterer grafiske fremstillinger av utvalgte tidsserier for instituttenes økonomi og årsverk og en kortfattet drøfting av disse. Dette er dels inspirert av de siste årenes økende oppmerksomhet rundt instituttenes rolle i det norske forskningssystemet, og dels av et uttalt ønske fra flere instituttledere. Lignende fremstillinger fantes i Forskningsrådets årsrapporter for instituttsektoren t.o.m. den for året 2021 (skrevet i 2022), men har siden da kun i beskjeden grad vært inkludert grunnet den betydelige nedbemanningen Forskningsrådet hadde f.o.m. 2023.

Nøkkeltallstabellene med tall for enkeltinstitutter og for de fire arenaene var tidligere inkludert i årsrapportene. Fra og med i fjor har disse tabellene også vært nedlastbare i Excel-format fra Forskningsrådets nettside. I år har vi valgt kun det siste fordi vi anser regneark som et mer velegnet enn en pdf-fil for å studere data.

I årets rapport har vi unnlatt å inkludere tabeller for hver arena og hvert institutt sine «hovednøkkeltall» for fjoråret og året før; også dette et brudd med tidligere års praksis. Det er to grunner for dette: For det første er mer eller mindre samme informasjon tilgjengelig i nøkkeltallstabellene, og da ikke bare for i fjor og i forfjor, men også flere år tilbake i tid. For det andre har dette vært «manuelt» sammensatte tabeller der dataene har vært hentet fra nevnte nøkkeltallstabeller. Dette har vært uforholdsmessig tidskrevende for Forskningsrådets administrasjon. Vi mener vi bruker tiden bedre når vi prioriterer grafiske fremstillinger av tidsserier for instituttenes økonomi og årsverk fremfor tabeller med «hovednøkkeltall».

Forskningsrådet håper departementene, instituttene og andre lesere finner det nye formatet formålstjenlig. Vi mottar gjerne tilbakemeldinger på om dette bør videreføres eller justeres neste år.

Forskningsrådet takker Statistisk sentralbyrå for godt samarbeid om innhenting av nøkkeltall og for særskilt assistanse når det gjelder tallgrunnlaget for tidsseriene i årets rapport.

Forskningsrådet, juni 2025

Del 1: Utvalgte data for samtlige arenaer

1.1 Innledning

Forskningsrådet har et vedtektsfestet ansvar for instituttsektoren. I dette ansvaret inngår å beregne og utbetale grunnbevilgning til forskningsinstitutter omfattet av retningslinjer for statlig grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern samt å innhente nøkkeltall for deres finansiering, vitenskapelige produksjon og årsverk. Tallene representerer et bredt kunnskapsgrunnlag om instituttene; f.eks. er tallene for deres finansieringskilder en indikasjon på instituttenes samhandling med brukere av forskning. Nøkkeltallene inngår dessuten i Forskningsrådets beregning av grunnbevilgning og i vår vurdering av hvorvidt instituttene er kvalifisert for å motta grunnbevilgning.

Om denne rapporten

Årsrapport 2024 for forskningsinstitutter omfattet av retningslinjer for statlig grunnbevilgning (nedenfor av og til bare kalt «grunnbevilgningsordningen») supplerer Forskningsrådets øvrige årsrapportering til departementene. Rapporten har to deler. Del 1 inneholder faktisk informasjon om grunnbevilgning utbetalt i 2024 samt grafiske fremstillinger sammen med en kortfattet drøfting av utvalgte tidsserier for instituttenes økonomi og årsverk. Tidsseriene supplerer, men gjengir også i noen grad, det vi kan lese om forskningsinstituttene i Indikatorrapporten.

Del 2 inneholder kortfattet informasjon om hvert enkelt institutt sammen med deres egenrapportering på bruk av grunnbevilgning i 2024. I tillegg er det i del 2 henvisning til hvor fullstendige nøkkeltall for 2024 og tidligere år kan lastes ned fra Forskningsrådets nettside, og vi oppsummerer kort de pågående tildelingene fra den såkalte STIPINST-ordningen.

Årsrapport 2024 er (kun) publisert på Forskningsrådets nettside for rapporter. For at ikke rapporten skal bli for lang og digitalt krevende å forholde seg til, er informasjonen om hvert enkelt institutt og deres rapportering på bruk av grunnbevilgning tatt ut i fire arenavise vedlegg.

Om instituttenes arenatilhørighet

De 33 instituttene/konsernene som i 2024 var omfattet av retningslinjer for statlig grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern, inndeles i fem såkalte arenaer i henhold til hvilket departement grunnbevilgningen kommer fra (finansierende departement i parentes):

1. Miljøarenaen (Klima- og miljødepartementet, KLD)
2. Primærnæringsarenaen (Landbruks- og matdepartementet, LMD)
Primærnæringsarenaen (Nærings- og fiskeridepartementet, NFD)
3. Samfunnsvitenskapelig arena (Kunnskapsdepartementet, KD)
4. Teknisk-industriell arena (Nærings- og fiskeridepartementet, NFD)

I denne rapporten har vi med noen få unntak valgt å se de to arenaene for primærnæringsinstituttene under ett. Følgelig er oversikten ovenfor delt i fire i stedet for fem. Videre minner vi om at to institusjoner mottar grunnbevilgning på mer enn én arena. Dette gjelder NORCE, som mottar grunnbevilgning på

miljø-, samfunnsvitenskapelig og teknisk-industriell arena, og SINTEF, som mottar grunnbevilgning på primærnærings-, samfunnsvitenskapelig og teknisk-industriell arena.

1.2 Grunnbevilgning tildelt for 2024 og 2023

Tabell 1 viser tildelt grunnbevilgning i 2024 for samtlige institutter. Tallene er sammenlignet med tilsvarende tall for 2023. For 2024 har vi delt tildelingen i en fastdel og en resultatdel der sistnevnte gjenspeiler at en andel av den tildelte grunnbevilgningen er gjenstand for årlig omfordeling på grunnlag av score på indikatorer for kvalitet og relevans. Også endringen fra 2023 til 2024 er indikert, og vi ser at denne ikke bare varierer mellom instituttene, men at også den totale grunnbevilgningen fra de respektive arenadepartementene ikke har økt like mye fra 2023 til 2024.^{1,2,3}

Tabell 1. Tildelt grunnbevilgning for 2024 og 2023.

Arena	Institutt	2023	2024		Fastdel	Resultatdel	Endring, 2023-2024
Miljø-instituttene	CICERO	13 962	14 231	=	13 104	+	1 127
	NERSC	10 793	11 012	=	10 129	+	883
	NIKU	22 048	22 220	=	20 693	+	1 527
	NILU	35 493	36 125	=	33 312	+	2 813
	NINA	51 148	53 674	=	48 004	+	5 670
	NIVA	53 076	57 342	=	49 814	+	7 528
	NORCE (miljø)	21 872	23 353	=	20 528	+	2 825
	TØI	20 618	20 860	=	19 351	+	1 509
	Sum	229 008	238 817	=	214 935	+	23 882
Primærnærings-instituttene, LMD	NIBIO	145 618	148 993	=	147 806	+	1 187
	Ruralis	9 192	9 377	=	9 294	+	82
	Veterinærinstituttet	40 405	41 289	=	40 562	+	727
	Sum	195 215	199 659	=	197 662	+	1 997
Primærnærings-instituttene, NFD	Nofima	93 526	97 172	=	92 862	+	4 310
	SINTEF (primær)	28 848	30 728	=	28 643	+	2 085
	Sum	122 374	127 900	=	121 505	+	6 395
De samfunns-vitenskapelige instituttene	CMI	20 191	20 496	=	18 556	+	1 940
	Fafo	24 918	24 854	=	22 901	+	1 953
	FNI	8 898	8 881	=	8 177	+	704
	Frischsenteret	4 483	4 700	=	4 120	+	579
	ISF	14 323	14 478	=	13 163	+	1 314
	Møreforsking	8 644	8 796	=	7 945	+	851
	NIFU	18 672	19 092	=	17 160	+	1 932
	NORCE (samfunn)	35 445	35 630	=	32 575	+	3 055
	Nordlandsforskning	6 389	6 779	=	5 872	+	907
	NORSUS	6 457	6 664	=	5 934	+	730
	NTNU Samfunnsforskning	14 718	15 344	=	13 527	+	1 818
	NUPI	17 434	17 699	=	16 023	+	1 677
	PRIO	24 456	25 321	=	22 476	+	2 844
	SINTEF (samfunn)	28 683	29 445	=	26 361	+	3 084
	SNF	8 609	8 696	=	7 912	+	784
	Telemarksforskning	7 987	8 503	=	7 340	+	1 163
	Vestlandsforskning	5 289	5 626	=	4 860	+	765
	Sum	255 594	261 003	=	234 903	+	26 100
De teknisk-industrielle instituttene	IFE	75 780	74 039	=	68 833	+	5 206
	NGI	54 907	58 116	=	49 874	+	8 242
	NORCE (tekn.ind.)	44 014	43 588	=	39 979	+	3 609
	NORSAR	8 241	8 274	=	7 486	+	789
	NR	15 257	15 347	=	13 858	+	1 489
	RISE PFI	3 723	3 908	=	3 382	+	527
	SINTEF (tekn.ind.)	305 381	308 727	=	277 388	+	31 339
	Sum	507 303	512 000	=	460 800	+	51 200

¹ Vi minner om at resultat-andelen varierer mellom arenaene, og at såkalt «rekursiv» beregning av fastdelen, som innebærer at fjorårets totalbevilgning legges til grunn for beregningen av denne, ikke brukes for primærnæringsinstitutter der grunnbevilgningen kommer fra LMD.

² Nøkkeltallene lagt til grunn for beregning og utbetaling av grunnbevilgning for 2024 inneholdt en mindre feil som ble korrigert i forbindelse med utbetalingen i 2025. Tabell 1 inneholder de korrigerte tallene.

³ Tidligere finansiering på 21 mill. kroner av IFEs sin deltagelse i Haldenprosjektet ble f.o.m. 2024 overført til de teknisk-industrielle instituttenes grunnbevilgning, men gikk dette året i sin helhet til IFE. Beløpet er ikke inkludert i tabell 1.

Merk at instituttene økonomi-nøkkeltall viser *regnskapsførte* inntekter. Tabell 1 viser derimot *tildelte* beløp og avviker derfor noe fra kolonnen «ordinær grunnbevilgning» i nøkkeltallstabell 2c i nøkkeltallstabellene som kan lastes ned fra [Forskningsrådets nettside om instituttsektoren](#).⁴

Tidligere år har vi også tabulert grunnbevilgningens andel av instituttene driftsinntekter og hvor mye grunnbevilgningen utgjør per forskerårsverk. I år har vi i valgt å presentere noen litt lengre tidsserier av tilsvarende størrelser, da basert på regnskapsført grunnbevilgning, se nedenfor.

1.3 Tidsserier for perioden 2015-2024

Tidsseriene i denne rapporten gjelder for perioden 2015-2024 (nedenfor ofte omtalt bare som «perioden»). De er presentert for alle instituttene sett under ett og for gruppene av institutter samlet innenfor hver arena. Dette innebærer selvsagt at utvikling og individuelle endringer for de enkelte instituttene, og dermed de individuelle forskjellene i utvikling, ikke er synliggjort. Vi mener likevel tidsseriene gir innsikt i trender, både i alle instituttene sett under ett og innenfor hver arena.

De siste ti årene har det vært noen strukturelle endringer i instituttsektoren. Dette har i hovedsak skjedd ved fusjoner mellom institutter, f.eks. dannelsen av NORCE f.o.m. 2019. Men også institutter som tidligere var del av grunnbevilgningsordningen, er blitt fusjonert inn i et universitet eller en høyskole slik at de ikke lenger er omfattet av retningslinjene for grunnbevilgning. I tillegg har noen få institutter (eller datterselskaper til eksisterende institutter) kommet med i grunnbevilgningsordningen i løpet av perioden. En formell utfordring med tidsseriene er derfor å velge hvilke institutter hvis tall skal være med og hvilke som ikke skal med. Vi har valgt å løse dette slik:

- Tall for alle institutter (eller datterselskaper) som i perioden 2015-2024 er eller har vært omfattet av grunnbevilgningsordningen, er inkludert i tidsseriene.
- Tall for institutter (eller datterselskaper) som er kommet inn i eller trådt ut av ordningen i løpet av perioden er kun inkludert for de årene instituttet (eller datterselskapet) har vært omfattet av ordningen.

Første punkt ovenfor innebærer at fusjoner ikke påvirker de samlede, arenavise tidsseriene dersom fusjonene skjer mellom institutter innenfor samme arena.⁵ Siden alle institutt-fusjoner med få inntak har skjedd innenfor samme arena, har fusjonene derfor liten (direkte) innflytelse på tidsseriene siden disse gjelder for instituttene samlet innenfor hver arena eller for alle instituttene sett under ett.

Inntektskilder

I dette avsnittet presenterer vi instituttene ulike inntektskilder i perioden 2015-2024, både i faste 2015-kroner og som andeler av totale, netto driftsinntekter.⁶ Netto driftsinntekter er her definert som samlede inntekter fratrasket finansinntekter og inntekter overført til andre,⁷ jf. nøkkeltallstabell 2b. Vi har valgt å se de samlede oppdrags- og bidragsinntektene fra norsk næringsliv under ett, i figurene nedenfor kalt

⁴ Flere steder i denne rapporten henviser vi til såkalte «nøkkeltallstabeller». Med dette begrepet mener vi samlingen av arenavise tabeller med nøkkeltall for hvert enkelt institutt og akkumulerte nøkkeltall for hver arena. Alle slike nøkkeltallstabeller kan lastes ned fra [Forskningsrådets nettside om instituttsektoren](#).

⁵ Videre betyr første punkt at tall for institutter som Havforskningsinstituttet og Forsvarets forskningsinstitutt som ikke er omfattet av retningslinjene for grunnbevilgning grunnbevilgningsordningen, men som likevel melder inn nøkkeltall på lik linje med institutter som er omfattet av ordningen, ikke er inkludert i tidsseriene.

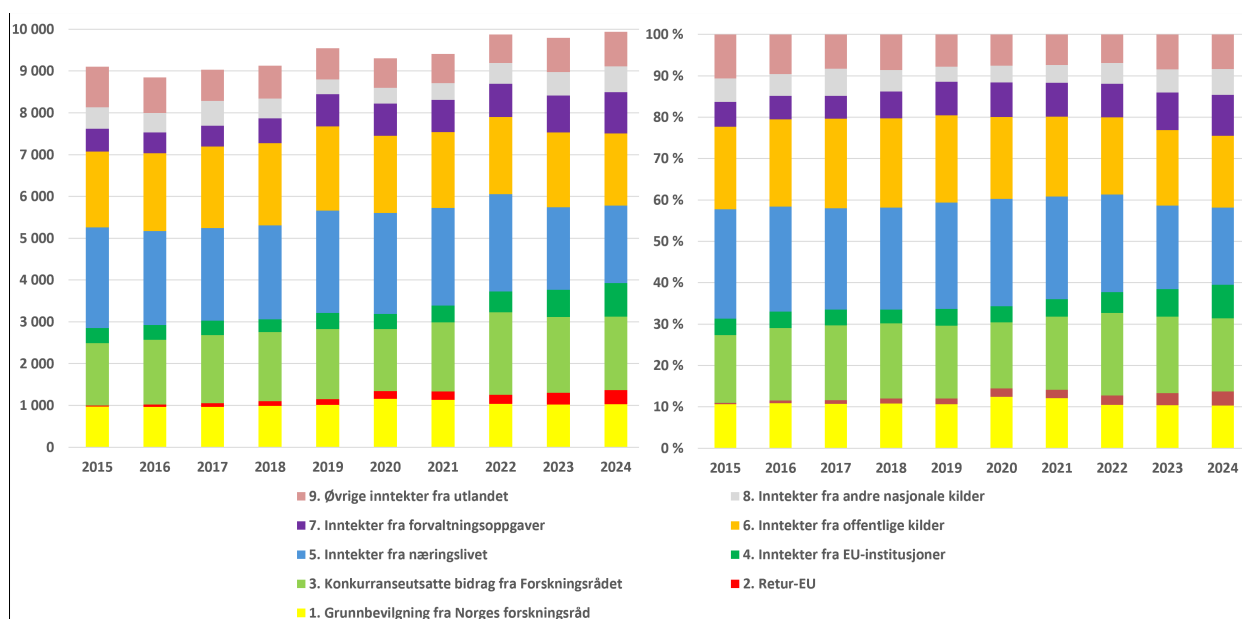
⁶ KPIen brukt i denne rapporten kan hentes på denne SSB-nettsiden: [08981: Konsumprisindeks \(2015=100\), etter måned, statistikkvariabel og år. Statistikkbanken](#).

⁷ En viktig årsak til at «inntekter overført til andre» har et visst omfang, er at Forskningsrådet inngår kontrakt med kun én part, også i samarbeidsprosjekter mellom flere forskningsinstitusjoner. Dette er typisk for, men ikke begrenset til, våre senterordninger. Inntekter overført til andre er da de inntektene kontraktspartner overfører til samarbeidspartnere i prosjektet. Det er selvsagt ønskelig ikke å telle disse to ganger når vi ser på instituttene inntektskilder.

«inntekter fra næringslivet». Tilsvarende gjelder for det vi har kalt «inntekter fra offentlige kilder». Merk at sistnevnte *ikke* inkluderer «konkurranseutsatte bidrag fra Forskningsrådet» eller «inntekter fra forvaltningsoppgaver», som begge er synliggjort særskilt. Det som i nøkkeltallstabell 2b er kalt «internasjonale inntekter» har vi splittet i «inntekter fra EU-institusjoner» og «øvrige inntekter fra utlandet». Videre har vi splittet nøkkeltallstabellens rubrikk for «grunnfinansiering» i «grunnbevilgning fra Norges forskningsråd» (inkludert strategiske instituttsatsinger – SIS) og midler fra «Retur-EU».

Nøkkeltalltabell 2b inkluderer hovedgruppene «nasjonale bidragsinntekter» og «nasjonale oppdragsinntekter». Begge disse gruppene inkluderer imidlertid inntekter (om enn relativt små) fra «andre kilder», m.a.o. inntekter som hverken kan rubriseres som «næringsliv» eller som «offentlige kilder». Disse har vi i det følgende valgt å inkludere i det vi har kalt «inntekter fra andre nasjonale kilder», som også inkluderer det som i nøkkeltallstabell 2b kalles og «øvrige inntekter fra driften».

Tidsserier der vi skiller mellom oppdrags- og bidragsinntekter følger i neste delkapittel.

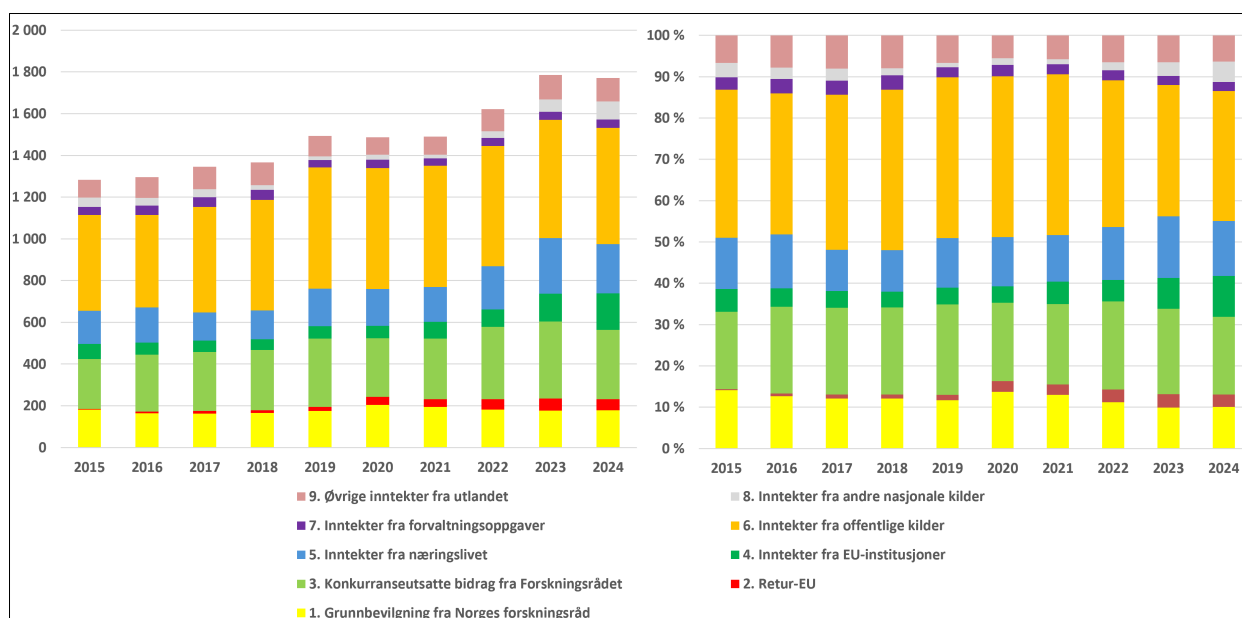
Figur 1. Inntektskilder i perioden 2015-2024 i faste 2015-kroner og som andeler av totale, netto driftsinntekter for alle instituttene sett under ett. Beløp i millioner kroner.

Figur 1 viser fordelingen av alle instituttene sett under ett sine samlede netto driftsinntekter i perioden 2015-2024 i faste 2015-kroner. Vi ser at summen av inntektene har økte noe i perioden. Inntekter fra næringslivet har utgjort den største andelen, rundt en fjerdepart, frem t.o.m. 2022, men det er et betydelig fall i 2023 og 2024. Inntekter fra offentlige kilder har vært den nest største kilden, som i hele perioden har stått for litt under en femtepart av instituttenes samlede inntekter. Vi ser også at inntekter fra EU og i noen grad også fra forvaltningsoppgaver har økt, særlig de siste årene.

En betydelig del av instituttenes inntekter fra næringslivet og (om enn i mindre grad) fra offentlig sektor er knyttet til Forskningsrådets finansierungsordninger rettet mot disse to sektorene. Dette fordi private og offentlige virksomheter mottar konkurranseutsatte tilskudd fra Forskningsrådets ordninger, typisk innovasjonsprosjekter for henholdsvis næringslivet (IP-N) og offentlig sektor (IP-O), som i sin tur medfører at virksomhetene finansierer FoU ved instituttene (o.a.) i form av oppdrag (IP-N) eller bidrag (IP-O). Vi har imidlertid ikke tall for hvor stor andel av instituttenes inntekter fra næringslivet eller offentlig sektor som er knyttet opp mot Forskningsrådets finansierungsordninger; slik informasjon ligger ikke i nøkkeltallene. Uansett innebærer koblingen mellom instituttenes inntekter fra næringsliv og offentlig sektor og Forskningsrådets finansierungsordninger rettet mot disse to sektorene at *endringer* i Forskningsrådets ordninger påvirker instituttenes inntekter fra næringslivet og offentlig sektor. Vi tenker

her både på endringer i den årlige økonomiske ramme for IP-N og IP-O, og på endringer i krav som Forskningsrådet i disse ordningene måtte stille til samarbeid med forskningsinstitusjoner.

Midt i koronaåret 2020 ble det tildelt ekstraordinær grunnbevilgning til instituttene på samtlige arenaer bortsett fra den samfunnsvitenskapelige, og vi ser i figur 1 at denne i stor grad ble regnskapsført samme år og i noen grad året etter. Også annen ekstraordinær finansiering gjennom Forskningsrådet ble initiert i 2020, og dette forklarer trolig mye av økningene i regnskapsførte inntekter i årene 2021 og 2022 vi ser i figur 1. Lignende trender ser vi i noen av de arenavise figurene nedenfor. Vi nøyer oss med å påpeke dette her (og bare her).

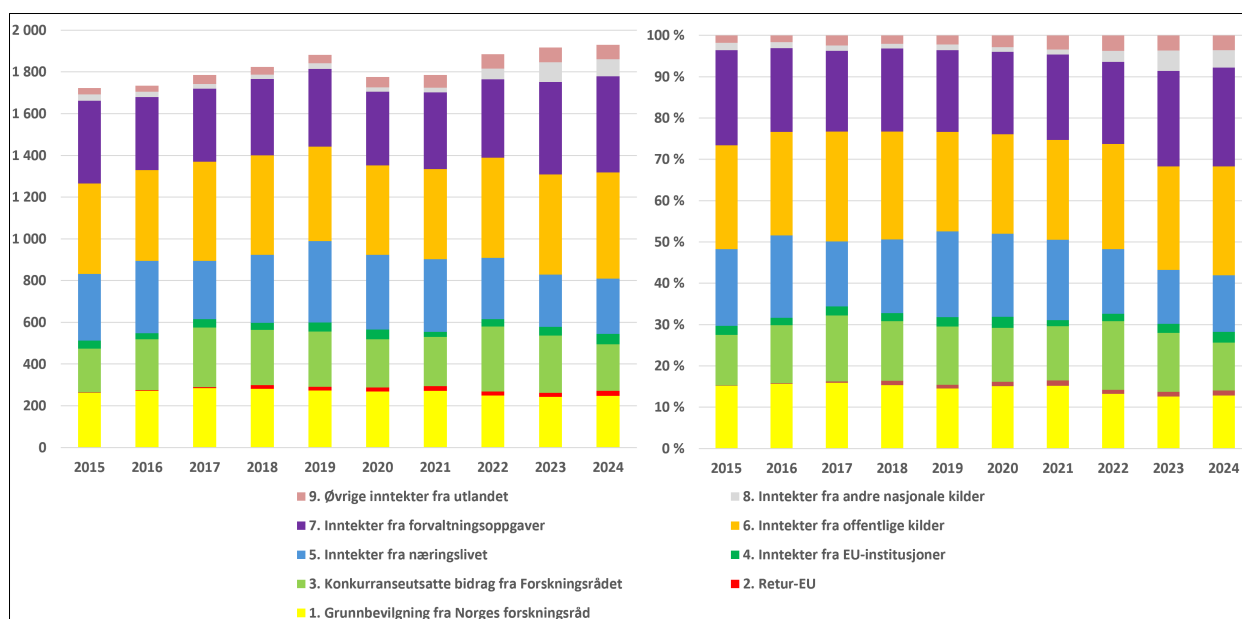

Figur 2. *Inntektskilder i perioden 2015-2024 i faste 2015-kroner og som andeler av totale, netto driftsinntekter for miljøinstituttene sett under ett. Beløp i millioner kroner.*

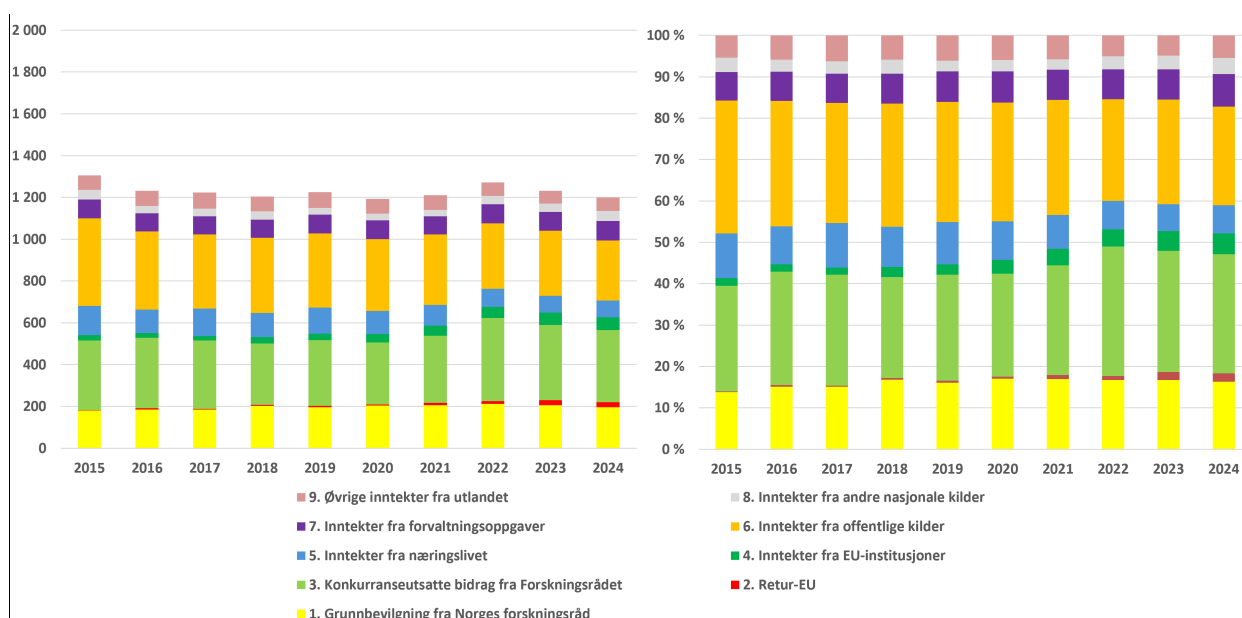
Figur 2 viser fordelingen av miljøinstituttene samlete netto driftsinntekter i perioden 2015-2024. For denne instituttgruppen har det vært en klar økning i inntekter (og årsverk, se nedenfor) i perioden. Noe av denne veksten skyldes overføring av deler av NORCEs aktivitet fra teknisk-industriell arena til miljøarenaen i 2019 og at NIVA valgte å inkludere sitt datterselskap Akvaplan niva i grunnbevilgningsordningen f.o.m. 2023. Men det har også vært betydelig organisk vekst i flere av miljøinstituttene, se nøkkeltallstabell 12 for miljøarenaen. For miljøinstituttene er inntekter fra offentlige kilder den klart største, men også her ser vi et fall i 2023 og 2024. Miljøinstituttene har dessuten økt sine inntekter fra næringslivet, dog med et lite fall i 2024. Disse fallene har i noen grad blitt kompensert av høyere inntekter fra bl.a. Forskningsrådet og EU.

Figur 3 viser fordelingen av primærnæringsinstituttene samlete netto driftsinntekter i perioden 2015-2024. Summen av driftsinntekter for denne gruppen har vært relativt stabil i perioden. Inntekter fra offentlige kilder og forvaltningsoppgaver er de klart største. Igjen ser vi en nedgang i inntekter fra næringslivet i slutten av perioden.

Figur 4 viser fordelingen av de samfunnsvitenskapelige instituttene samlete netto driftsinntekter i perioden 2015-2024. Ser vi bort ifra fallet i grunnbevilgning og dermed totale inntekter fra 2015 til 2016, som skyldes at to institutter (NIBR og SIFO) ble fusjonert inn i OsloMet, har de totale driftsinntektene i denne instituttgruppen ligget relativt stabilt i perioden. For de samfunnsvitenskapelige instituttene er Forskningsrådets konkurranseutsatte bevilgninger og inntekter fra offentlige kilder de største inntektskildene. De står begge for en drøy fjerdepart av inntektene. Nok en gang ser vi nedgang i inntektene fra næringslivet i 2023 og 2024, noe som føyer seg inn i en fallende trend gjennom hele perioden. Også inntekter fra offentlige kilder har vært fallende, særlig f.o.m. 2022.

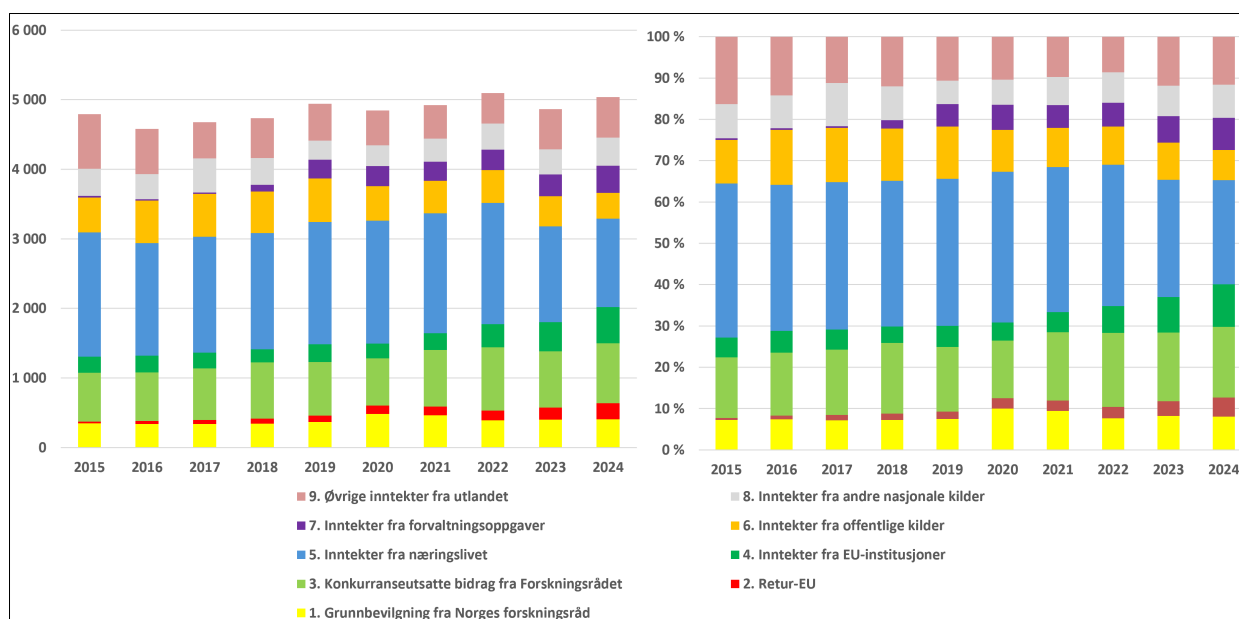

Figur 3. Inntektskilder i perioden 2015-2024 i faste 2015-kroner og som andeler av totale, netto driftsinntekter for **primærnæringsinstituttene** sett under ett. Beløp i millioner kroner.

Figur 4. Inntektskilder i perioden 2015-2024 i faste 2015-kroner og som andeler av totale, netto driftsinntekter for **de samfunnsvitenskapelige instituttene** sett under ett. Beløp i millioner kroner.

Figur 5 viser fordelingen av de teknisk-industrielle instituttene samlede netto driftsinntekter i perioden 2015-2024. Vi ser en viss vekst i perioden 2016-2019, men deretter har samlede driftsinntekter ligget relativt stabilt. Næringslivet er klart største inntektskilde for de teknisk-industrielle instituttene som i størstedelen av perioden har stått for mer enn en tredjedel av disse instituttene inntekter. Vi ser imidlertid et betydelig fall i inntektene fra næringslivet i 2023 og 2024, som delvis kompenseres av økte inntekter fra EU (og Retur-EU).

Figur 5. Inntektskilder i perioden 2015-2024 i faste 2015-kroner og som andeler av totale, netto driftsinntekter for de teknisk-industrielle instituttene sett under ett. Beløp i millioner kroner.

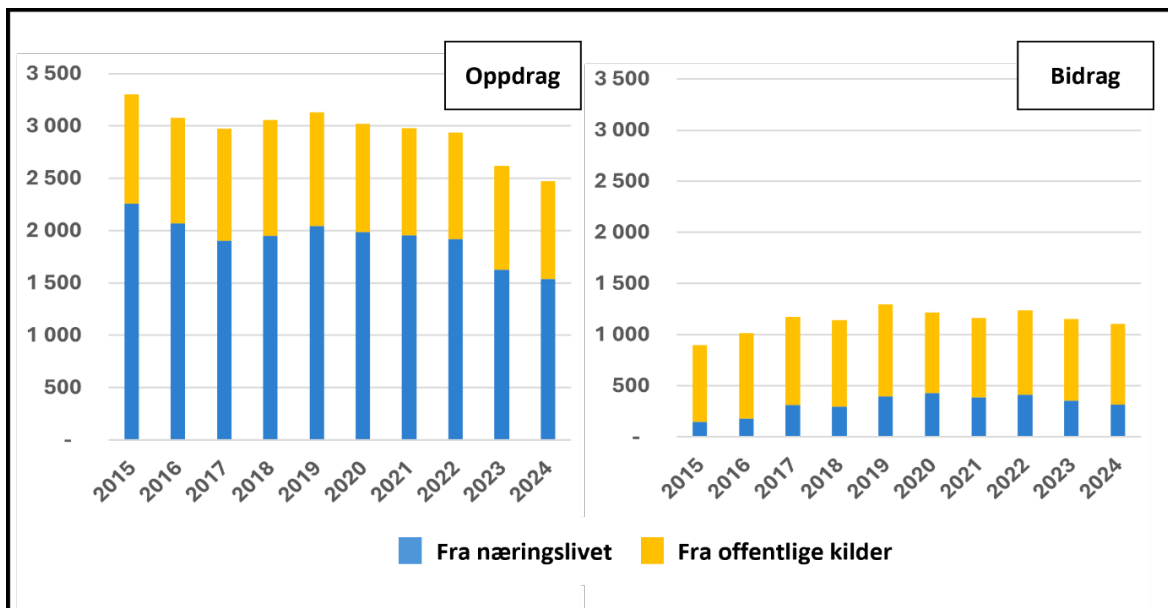
Inntekter fra oppdrag og bidrag

Inntektskategoriene i figurene ovenfor kalt «inntekter fra næringslivet» og «inntekter fra offentlige kilder» skiller ikke mellom oppdrag og bidrag. De fem parene av figurer som følger nedenfor viser derfor bidragsinntekter og oppdragsinntekter for alle instituttene sett under ett og for gruppene av institutter samlet innenfor hver arena. Videre skiller figurene, både de for bidragsinntekter og de for oppdragsinntekter, mellom «næringslivet» og «offentlige kilder». Dette innebærer at summene av grafene i hvert figur-par for «næringslivet» og for «offentlige kilder» er (tilnærmet) lik det vi i figurene ovenfor har kalt henholdsvis «inntekter fra næringslivet» og «inntekter fra offentlige kilder».⁸ Også her er alle tall i faste 2015-kroner. Som i figurene 1-5, er kun nasjonale kilder inkludert i tallene, og bidragsinntekter fra Forskningsrådet og inntekter fra forvaltningsoppgaver er ikke inkludert i tallene for offentlige kilder. Som nevnt tidligere, inkluderer nøkkeltallstabell 2b både oppdrags- og bidragsinntekter som hverken kan rubriseres som «næringsliv» eller som «offentlige kilder». Heller ikke disse inntektene, som er relativt sett svært lave, er inkludert i figurene nedenfor.

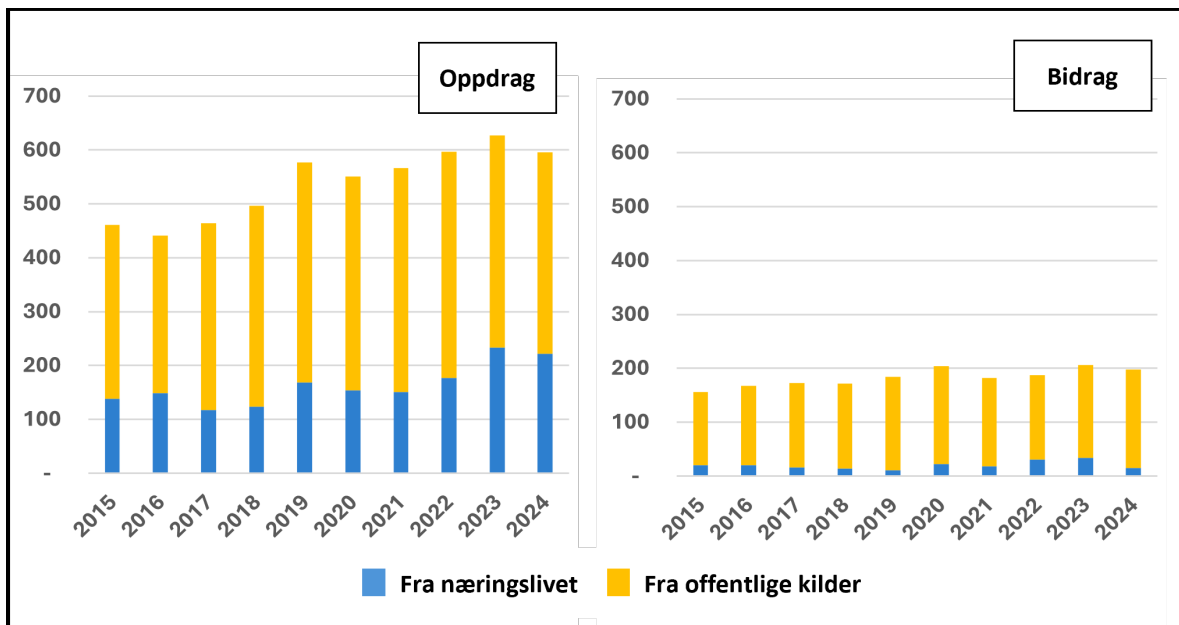
Figur 6 viser oppdrags- og bidragsinntekter fra næringslivet og offentlige kilder i perioden 2015-2024 for alle instituttene sett under ett. I samsvar med andre studier, ser vi at oppdragsinntekter fra næringslivet viser en klart nedadgående trend gjennom perioden, ikke minst de siste to årene etter pandemien. Oppdragsinntektene fra offentlige kilder har derimot ligget stabilt. Bidragsinntektene, både fra næringslivet og offentlige kilder har derimot vært økende frem til ca. 2019 og deretter ligget stabilt. Noe av fallet i samlede oppdragsinntekter kan forklares av en tilsvarende økning i de samlede bidragsinntektene ved at enkelte tidligere oppdrags-kilder ble omdefinert til «bidrag» etter en tydeliggjøring av grenseoppgangen mellom «oppdrag» og «bidrag».

Figur 7 viser oppdrags- og bidragsinntekter fra næringslivet og offentlige kilder i perioden 2015-2024 for miljøinstituttene sett under ett. Vi ser en økning i oppdragsinntektene, både fra næringslivet og fra offentlige kilder, men fra slutten av pandemien avtar oppdragsinntektene fra offentlige kilder. De samlede bidragsinntektene økte frem til midt i perioden, og lå deretter nokså stabilt.

⁸ Vi skriver her «... (tilnærmet) lik ...» fordi vi i figurene 1-5 har inkludert noen små inntekter fra næringsliv og offentlig sektor som hverken er rubisert som «oppdrag» eller «bidrag» og derfor heller ikke inkludert i figurene 6-10.

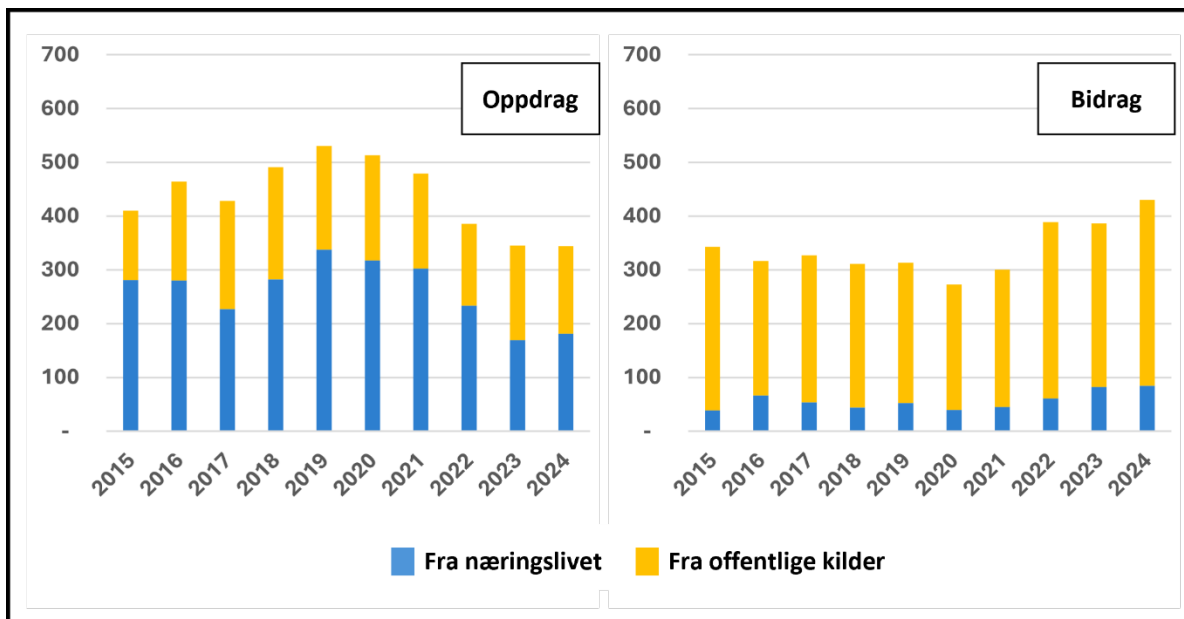
Figur 6. Oppdrags- og bidragsinntekter fra næringslivet og offentlige kilder i perioden 2015-2024 for **alle instituttene** sett under ett. Tall i faste 2015-kroner. Beløp i millioner kroner.

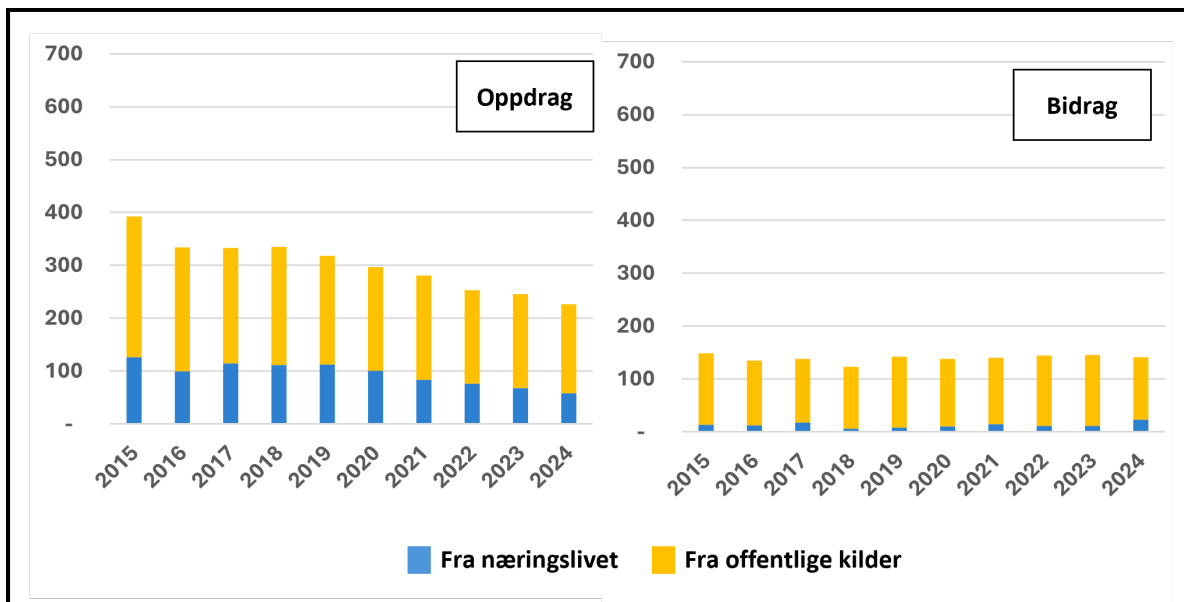
Figur 7. Oppdrags- og bidragsinntekter fra næringslivet og offentlige kilder i perioden 2015-2024 for **miljøinstituttene** sett under ett. Tall i faste 2015-kroner. Beløp i millioner kroner.

Figur 8 viser oppdrags- og bidragsinntekter fra næringslivet og offentlige kilder i perioden 2015-2024 for primærnæringsinstituttene sett under ett. Det kanskje mest i øyenfallende her er økningen bidragsinntekter fra offentlige kilder og fallet i oppdragsinntekter fra næringslivet, særlig etter 2020. Noe av disse endringene kan forklares av ovenfor nevnte omdefinering fra «oppdrag» til «bidrag».

Figur 9 viser oppdrags- og bidragsinntekter fra næringslivet og offentlige kilder i perioden 2015-2024 for de samfunnsvitenskapelige instituttene sett under ett. Oppdragsinntekter fra både næringslivet og offentlige kilder er fallende gjennom hele perioden, mens bidragsinntektene, i hovedsak fra offentlige kilder, har ligget nokså stabilt i perioden.

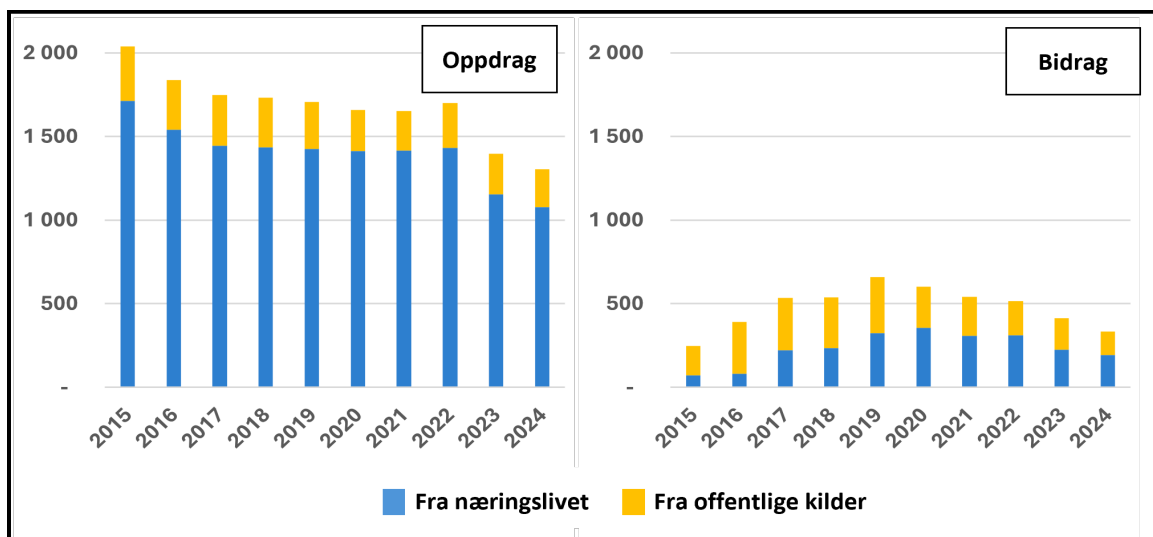

Figur 8. Oppdrags- og bidragsinntekter fra næringslivet og offentlige kilder i perioden 2015-2024 for **primærnæringsinstituttene** sett under ett. Tall i faste 2015-kroner. Beløp i millioner kroner.

Figur 9. Oppdrags- og bidragsinntekter fra næringslivet og offentlige kilder i perioden 2015-2024 for **de samfunnsvitenskapelige instituttene** sett under ett. Tall i faste 2015-kroner. Beløp i millioner kroner.

Figur 10 viser oppdrags- og bidragsinntekter fra næringslivet og offentlige kilder i perioden 2015-2024 for de teknisk-naturvitenskapelige instituttene sett under ett. Også her er fallet i oppdragsinntekter fra næringslivet tydelig, men det inntreffer senere enn for de øvrige instituttgruppene, noe som trolig gjenspeiler ulike ekstraordinære tiltak rettet mot næringsrelevant forskning under pandemien. Økningen i bidragsinntekter fra næringslivet frem mot 2020 er også verdt å merke seg. Forskningsrådet har imidlertid ingen åpenbar forklaring på dette all den tid den tidligere omtalte tydeliggjøringen av grenseoppgangen mellom «oppdrag» og «bidrag» i hovedsak førte til endret rubriseringspraksis innenfor andre arenaer enn den teknisk-industrielle.

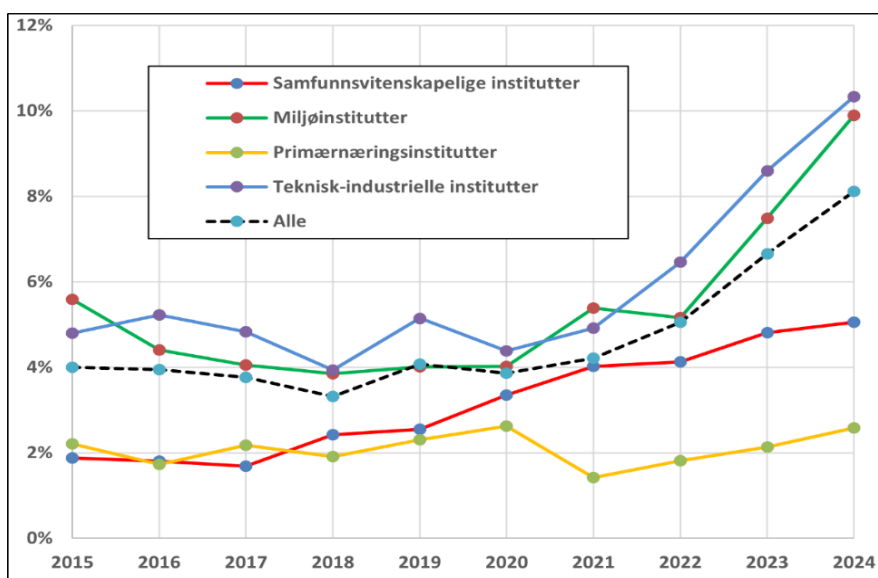

Figur 10. Oppdrags- og bidragsinntekter fra næringslivet og offentlige kilder i perioden 2015-2024 for de teknisk-naturvitenskapelige instituttene sett under ett. Tall i faste 2015-kroner. Beløp i millioner kroner.

Inntekter fra EU-institusjoner

De siste årenes nasjonale strategi for å øke inntektene fra EUs rammeprogrammer har vært vellykket. Ambisiøse mål i Regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning for norsk «retur» fra EU har vært mer enn oppfylt. Instituttene har en betydelig del av æren for dette, noe som også har hatt konsekvenser for utviklingen i hvor stor andel av instituttenes inntekter EU-inntektene står for.

Figur 11 viser denne andelen for instituttene sett under ett og på hver av arenaene.⁹ Vi ser at andelen har nådd omkring 10 prosent i 2024 for instituttene på to av arenaene, og drøyt 8 prosent for alle instituttene sett under ett. Figur 1 for alle instituttene viser imidlertid at øvrige inntekter fra utlandet har gått ned i perioden, om enn ikke like mye som inntektene fra EU har økt.

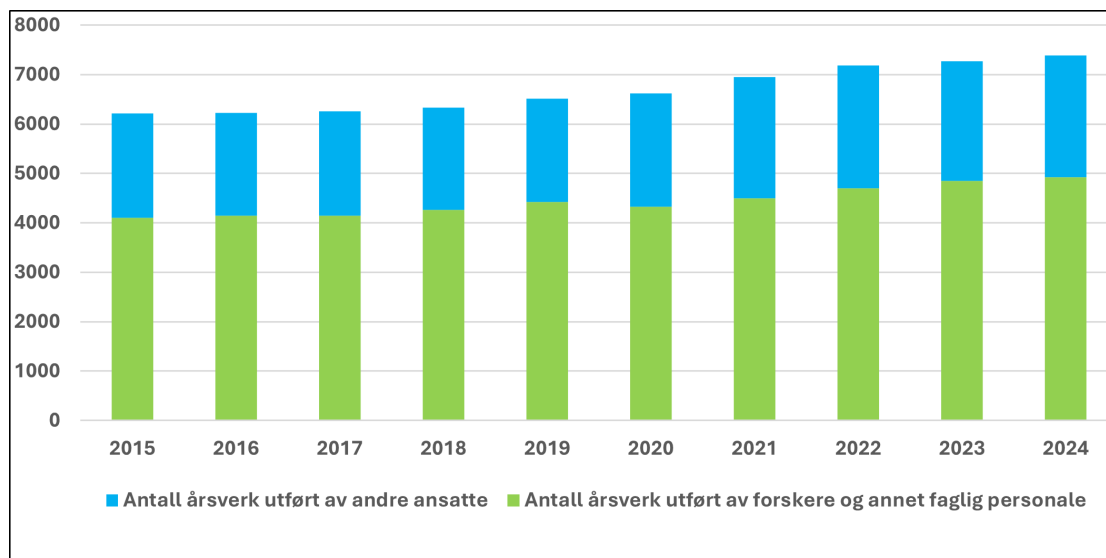

Figur 11. Inntekter fra EU-institusjoner som andel av netto driftsinntekter.

⁹ Prinsipielt sett viser figur 11 ikke noe mer enn det vi kan lese ut av figurene 1-5. Men vi har funnet det formålstjenlig å inkludere figur 11 for å kunne synliggjøre særskilt instituttenes vekst i inntekter fra EU-institusjoner de siste årene.

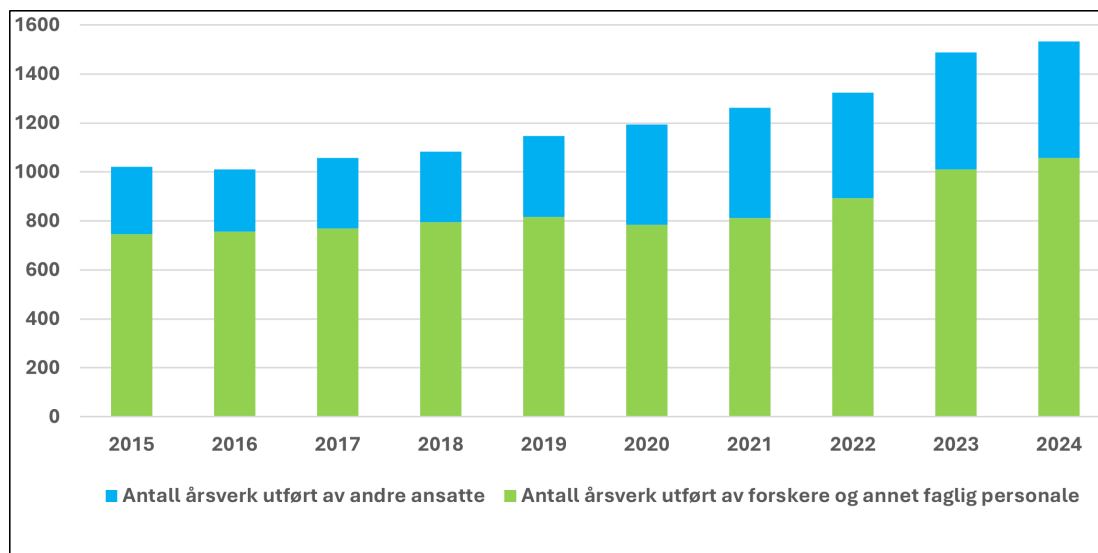
Årsverk

Figurene 12-16 viser utviklingen i instituttene antall årsverk i årene 2015-2024. I samsvar med innmeldte nøkkeltall har vi skilt mellom «forskere og annet faglig personale» og «andre ansatte».

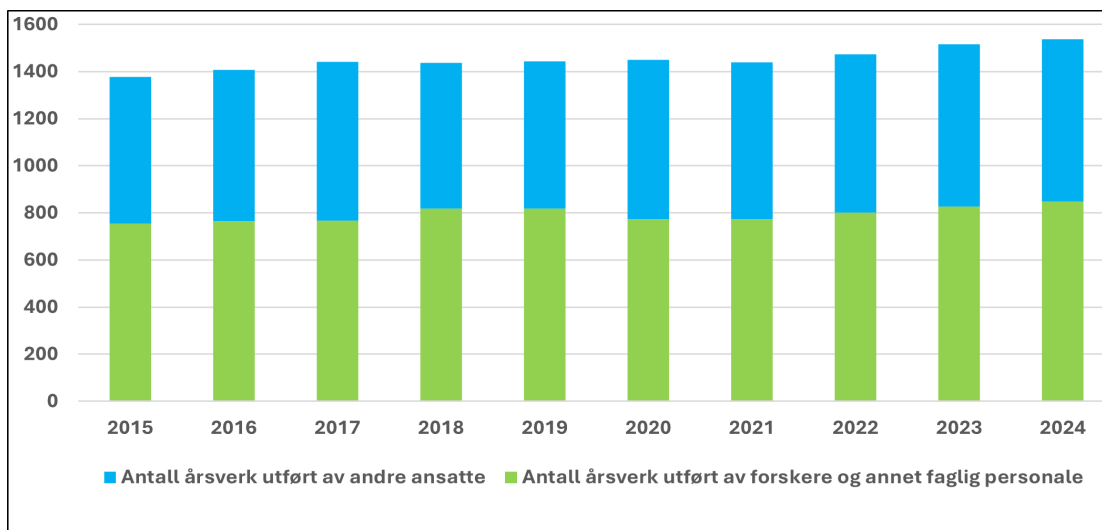

Figur 12. Antall årsverk 2015-2024 for **alle instituttene** sett under ett.

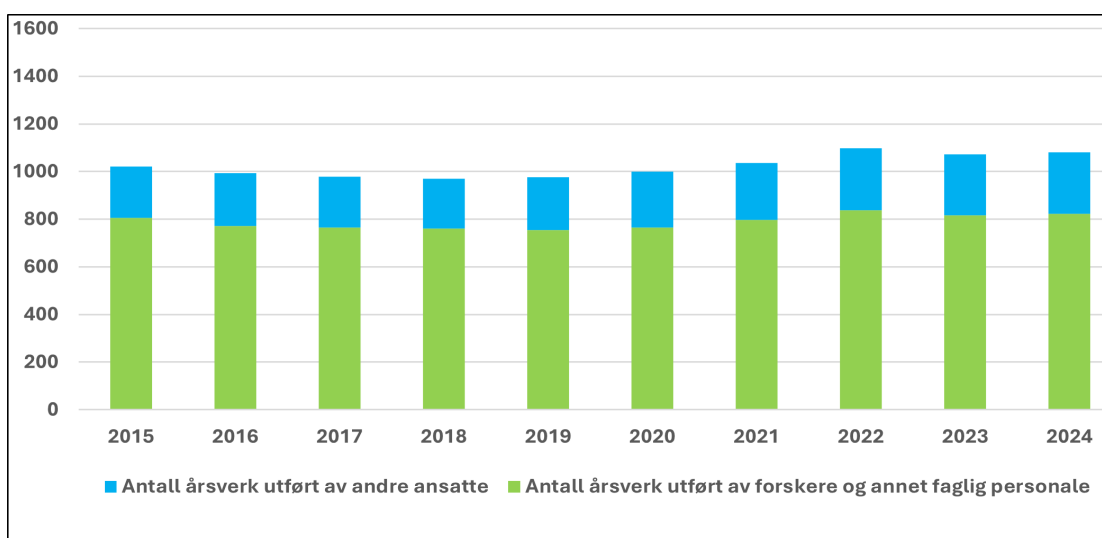
Figur 12 viser vekst i antall årsverk for instituttene samlet, særlig i årene 2019-2022. Veksten gjelder særlig gruppen «forskere og annet faglig personale». Figurene 13-16 for hver arena viser at veksten har vært størst i de teknisk-industrielle instituttene og miljøinstituttene. Sistnevnte kan dels (men langt fra bare) forklares av ovenfor nevnte omdefinering av arenatilhørighet for noe av NORCEs virksomhet og av at datterselskapet Akvaplan niva ble tatt inn i grunnbevilgningsordningen i 2023.

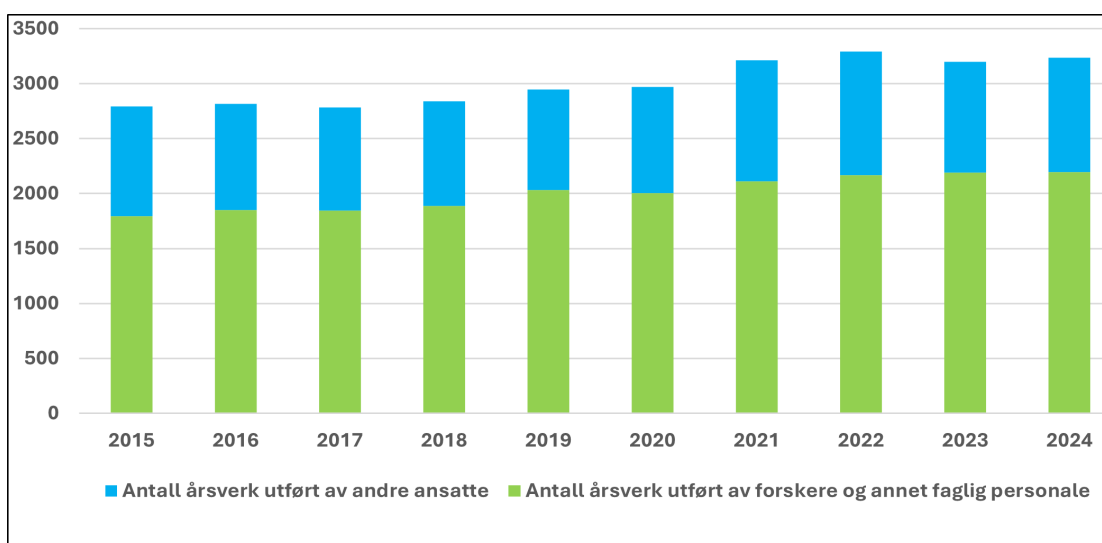
Figur 13. Antall årsverk 2015-2024 for **miljøinstituttene** sett under ett.

Figur 14. Antall årsverk 2015-2024 for **primærnæringsinstituttene** sett under ett.

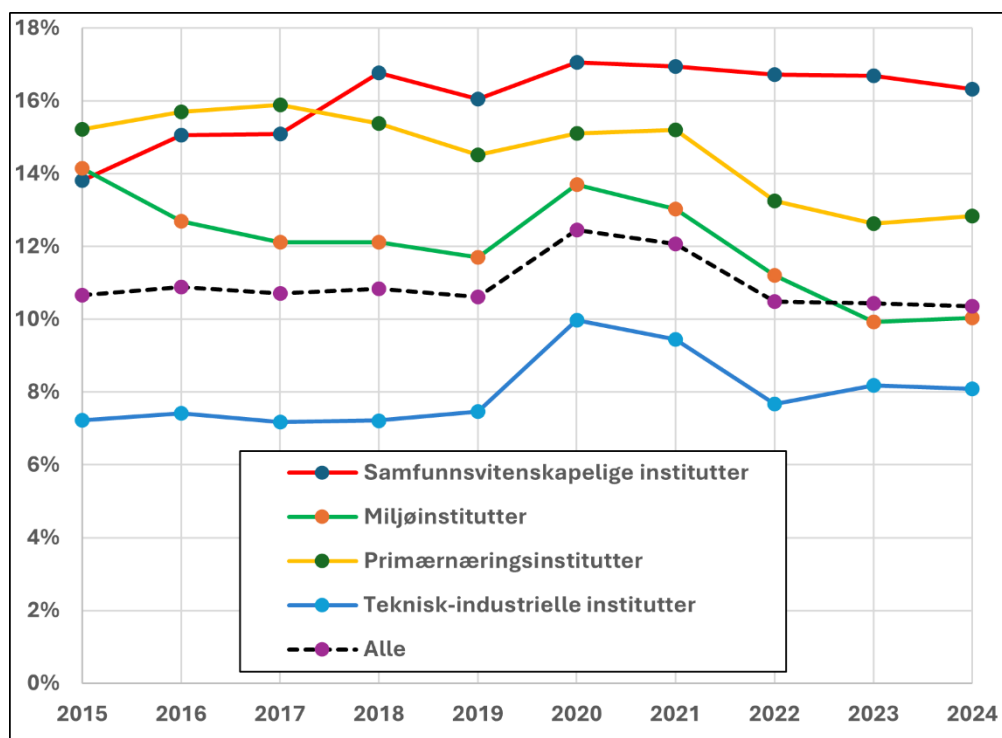
Figur 15. Antall årsverk 2015-2024 for **de samfunnsvitenskapelige instituttene** sett under ett.

Figur 16. Antall årsverk 2015-2024 for **de teknisk-industrielle instituttene** sett under ett.

Grunnbevilgning som andel av driftsinntektene

Figur 17 viser regnskapsført grunnbevilgning som andel av netto driftsinntekter for alle institutter sett under ett og for instituttene sett under ett innenfor hver arena. Som i figurene ovenfor, er både ordinær grunnbevilgning, ekstraordinær grunnbevilgning (tildelt i «koronaåret» 2020) og strategiske instituttsatsinger (SIS) inkludert i tallene, men ikke tildelinger fra Retur-EU. Netto driftsinntekter er definert som ovenfor, dvs. instituttens samlede inntekter fratrasket finansinntekter og inntekter overført til andre, jf. nøkkeltallstabell 2b.

Figur 17. Regnskapsført grunnbevilgning 2015-2024 som andel av netto driftsinntekter.

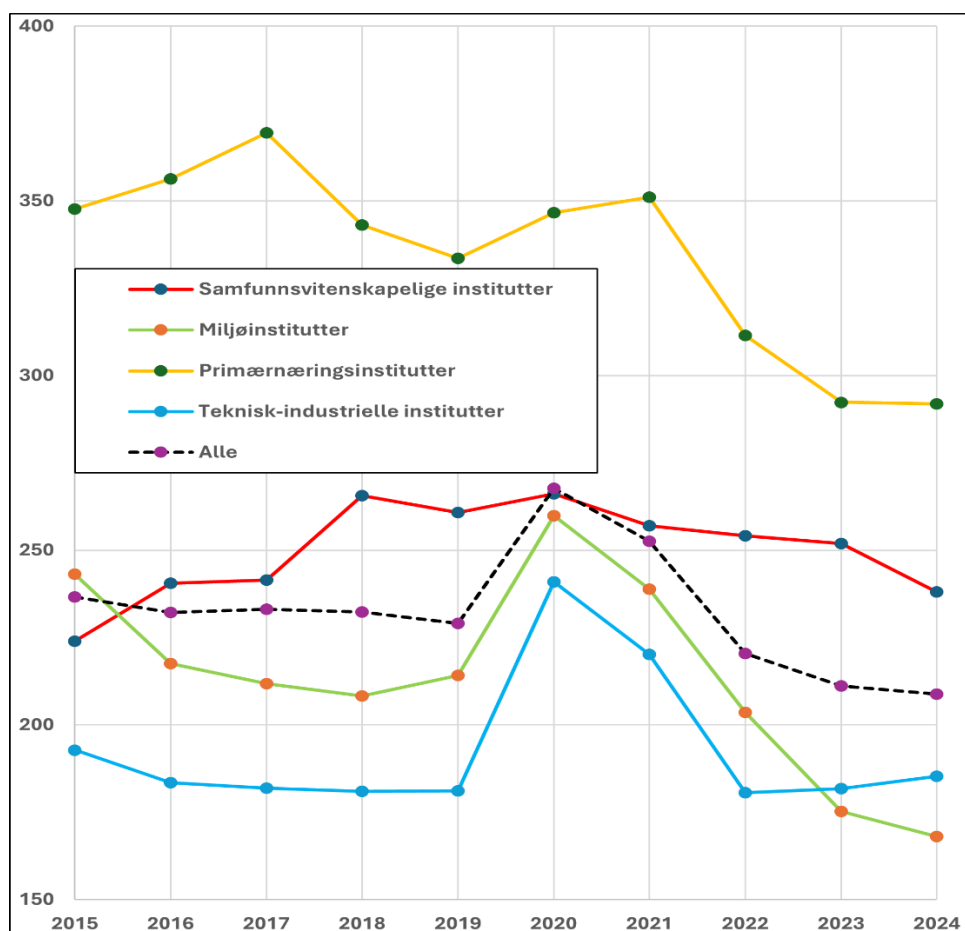
Grunnbevilgningen inkluderer ordinær grunnbevilgning, ekstraordinær grunnbevilgning (tildelt i 2020) og strategiske instituttsatsinger.

Figur 17 gjenspeiler at den ekstraordinære tildelingen av grunnbevilgning i 2020 til alle arenaer bortsett fra den samfunnsvitenskapelige, ble regnskapsført samme år og i noen grad året etter. Videre viser figuren at grunnbevilgningens andel av driftsinntektene varierer mellom arenaene. Vi ser at denne andelen har vært relativt stabil for de samfunnsvitenskapelige og de teknisk-industrielle instituttene, mens vi for miljø- og primærnæringsinstituttene ser en nedadgående trend.

Grunnbevilgning per forskerårsverk

Figur 18 viser regnskapsført grunnbevilgning per årsverk utført av forskere og annet faglig personale. Teknisk-administrative årsverk er m.a.o. ikke inkludert i nevneren. Grafene i figuren gir derfor en indikasjon på i hvilken grad grunnbevilgningen innenfor de respektive arenaene gir rom for *egeninitiert* kompetanseutvikling rettet mot fremtidig FoU-samarbeid med brukere av instituttens kunnskap.

Også figur 18 gjenspeiler den ekstraordinære tildelingen av grunnbevilgning i 2020. Mer interessant er det å merke seg at grunnbevilgningen per årsverk utført av forskere og annet faglig personale viser en nedadgående trend for *alle* arenaer bortsett fra den teknisk-industrielle.

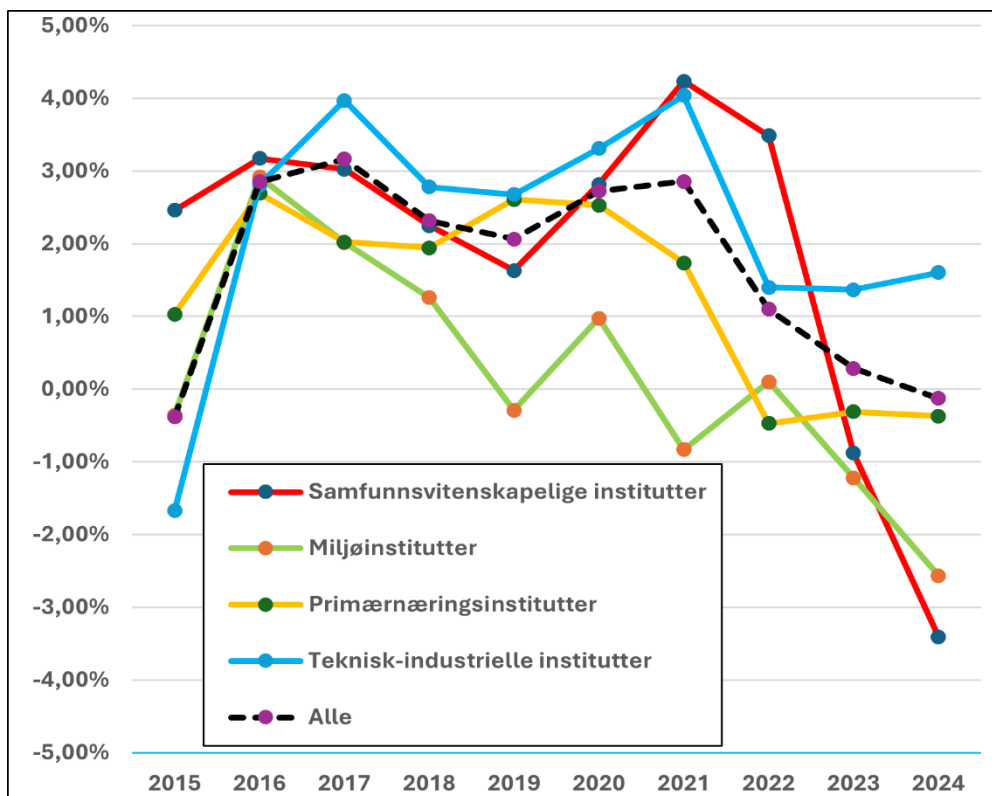

Figur 18. Regnskapsført grunnbevilgning 2015-2024 i faste 2015-kroner per årsverk utført av forskere og annet faglig personale. Beløp i tusen kroner.

Driftsresultat

Den siste tidsserien vi har valgt å ta med er instituttene driftsresultat som andel av netto driftsinntekter. Tidsserien er vist i figur 19 både for alle instituttene sett under ett og for instituttene samlet innenfor hver arena.¹⁰ Dersom vi ser bort fra økningen i driftsresultat under pandemien som trolig gjenspeiler ovenfor nevnte ekstraordinære finansiering gjennom Forskningsrådet, viser grafene en nedadgående trend etter 2016. Særlig gjelder dette miljøinstituttene, som samlet sett har hatt underskudd på driften i 2019, 2021, 2023 og 2024. Og i 2023 og 2024 har instituttene sett under ett på hver arena bortsett fra den teknisk-industrielle hatt negativt driftsresultat.

¹⁰ I figur 18 er kurvene beregnet ved å dividere summen av driftsinntektene fratrasket summen av driftsutgiftene for alle instituttene i hver gruppe med summen av instituttgruppens driftsinntekter fratrasket beløp overført til andre. Merk også at vi her har dividert på *netto* driftsinntekter. Dette i motsetning til nøkkeltallstabell 3 der driftsresultatet er dividert på driftsinntektene uten at inntekter overført til andre er trukket fra i nevneren

Figur 19. Driftsresultat som andel av netto driftsinntekter for samtlige institutter sett under ett og for instituttene samlet innenfor hver arena.

Del 2: Instituttene egenrapportering

2.1 Hva instituttene er bedt om å rapportere på

I tillegg til teksten på denne og neste side inneholder del 2 av årsrapporten fire vedlegg, et for hver arena, med kortfattet informasjon om hvert enkelt institutt sammen med deres egen rapportering på bruk av grunnbevilgning i 2024. Denne informasjonen har Forskningsrådet innhentet fra instituttene. De arenavise vedleggene kan lastes ned fra [Forskningsrådets nettside for rapporter](#).

2.2 Nøkkeltallene kan lastes ned fra Forskningsrådets nettside

Nøkkeltallstabellene med tall for enkeltinstitutter og for de fire arenaene var tidligere inkludert i årsrapportene, og f.o.m. i fjor har disse tabellene også vært nedlastbare i Excel-format fra [Forskningsrådets nettside om instituttsektoren](#). I år har vi valgt kun det siste fordi vi anser regneark som mer velegnet enn en pdf-fil for å studere data.

De fire arenavise regnearkene starter med arkfaner som viser de fem resultatindikatorene som Forskningsrådet benytter i utregningen av andelen grunnbevilgning som tildeles på grunnlag av score på disse indikatorene. Deretter følger en oversikt over de hva de øvrige arkfanene inneholder. Merk at alle beløp er i løpende priser.

Institutter som på et tidspunkt blir omfattet av grunnbevilgningsordningen, blir vanligvis anmodet om å melde inn nøkkeltall noen år *før* de faktisk er omfattet av ordningen; det samme gjelder for et datterselskap som et morselskaps-institutt ønsker å inkludere i ordningen. Begrunnelsen for dette er at Forskningsrådet trenger tallgrunnlag for å kunne beregne resultatdelen av grunnbevilgningen (jf. tabell 1) korrekt f.o.m. det året det nye instituttet eller datterselskapet er omfattet av ordningen (i beregningen bruker vi nøkkeltall for de siste tre årene der siste år teller dobbelt). Tabellsettene som kan lastes ned fra [Forskningsrådets nettside om instituttsektoren](#) inkluderer imidlertid kun tall for de institutter som i de angjeldende årene faktisk er omfattet av grunnbevilgningsordningen. Dette i samsvar med det vi skrev innledningsvis i avsnitt 1.3 Tidsserier for perioden 2015-2024.

Det er tidligere besluttet at også Havforskningsinstituttet (HI) og Forsvarets forskningsinstitutt (FFI), som ikke er omfattet av retningslinjer for statlig grunnbevilgning, skal melde inn tilsvarende nøkkeltall som institutter som er omfattet av retningslinjene. Nøkkeltallstabellene for primærnæringsinstituttene og de teknisk-industrielle instituttene inneholder derfor også tall for henholdsvis HI og FFI.

Statistisk sentralbyrå og Forskningsrådet mottar gjerne tilbakemeldinger om feil i innmeldte nøkkeltall. Vi vil korrigere feilene når vi neste gang vi legger ut nøkkeltallene på Forskningsrådets nettside i forbindelse med neste års rapportering.

2.3 Stipendiatstillinger finansiert av STIPINST-ordningen

For bedre å kunne benytte instituttsektorens kompetanse og kapasitet i utdannelsen av PhD-kandidater besluttet Kunnskapsdepartementet i 2015 å tildele øremerkede midler til PhD-stipendiater ansatt ved et institutt for å ta en doktorgrad ved et universitet. Ordningen startet i 2016, og ble utvidet året etter.

Stillingene skulle være innenfor matematiske, naturvitenskapelige og tekniske (MNT-) fag der behovet for rekruttering ble vurdert som størst. Finansieringsordningen forvaltes av Forskningsrådet, som har gitt den betegnelsen STIPINST.

I slutten av 2022 tildelte Forskningsrådet 23 stipendiatstillinger for perioden 2023-2025. Disse ble fordelt etter en nærmere definert formel basert dels på i) instituttets nøkkeltall for faglige årsverk, ansatte med PhD, publiseringspoeng, doktorgrader og veiledere av PhD-kandidater; og dels på ii) instituttets mengde av faglig aktivitet innenfor MNT-fagene. Dette resulterte i følgende fordeling av de 23 stillingene:

- CICERO: 1 stilling
- IFE: 2 stillinger
- NERSC: 1 stilling
- NILU: 1 stilling
- NINA: 2 stillinger
- NIBIO: 3 stillinger
- NIVA: 1 stilling
- NGI: 1 stilling
- NORCE: 1 stilling til fordeling mellom teknisk-industriell arena og miljøarena
- NR: 1 stilling
- SINTEF: 9 stillinger til fordeling mellom teknisk-industriell arena og primærnæringsarena

Etter planen skal Forskningsrådet tildele en ny pulje STIPINST-stipendiater i 2025, da for perioden 2026-2028. Samme prinsipper som indikert ovenfor vil bli lagt til grunn.

Vedlegg til del 2:

1. Egenrapportering fra miljøinstituttene

2. Egenrapportering fra primærnæringsinstituttene

3. Egenrapportering fra de samfunnsvitenskapelige instituttene

4. Egenrapportering fra de teknisk-industrielle instituttene

Vedleggene kan lastes ned fra [Forskningsrådets nettside for årsrapporter](#).

Norges forskningsråd

Besøksadresse: Drammensveien 288
Postboks 564
1327 Lysaker

Telefon: 22 03 70 00
Telefaks: 22 03 70 01

post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Publikasjonen kan lastes ned fra
www.forskningsradet.no/publikasjoner

ISBN 978-82-12-04207-0 (pdf)

